

In 2009 zijn waarschijnlijk meer nieuwe banen opgeleverd dan in vorige jaren. Probleem daarbij is dat het vele jaren kost om een project op te starten en als de trein eenmaal rijdt deze ook niet zomaar stil staat. Kredietcrisis of niet. Daarnaast zijn er gelukkig nog steeds ondernemers die het lef hebben een nieuwe baan te starten. Eén van die ondernemers is Ad Jacobs, die momenteel in de laatste afronding zit van de Turfvaart: een 18 holes golfbaan op 50 hectares in het zuidwesten van Noord-Brabant, Rijsbergen.

Auteur: Hein van Iersel

120 euro voor een rondje, maar dan mag je drie keer

Over Brabantse nuchterheid en 'out-of-bed' bunkers bij de Turfvaart in Rijsbergen

Ik durf de vraag bijna niet te stellen aan Jacobs, maar hij brandt wel het eerste op mijn lippen; "Is er nog markt voor nog een baan direct onder de rook van Breda, waar de laatste jaren al zoveel banen bij gekomen zijn? Volgens Jacobs valt dat allemaal wel mee: "Natuurlijk er zijn een aantal banen, maar het karakter van die banen is totaal anders. De oude banen, zoals bijvoorbeeld Toxandria hebben een toch wat hogere drempel. Andere banen richten zich op bedrijfsleven, terwijl de Turfvaart zich in eerste instantie wil profileren als een no-nonsense verenigingsbaan. Laagdrempelig, maar wel met gepaste aandacht voor de horeca en een clubhuis op niveau." Golfarchitect Frank Pont komt met een treffende vergelijking: "Ik las recent een artikel waarin het begrip Golf 2.0 werd uitgelegd. Dat is een nieuwe manier om op een duurzame manier tegen golf, golfarchitectuur en golfbaanaanleg aan te kijken waarbij het uitgangspunt is dat je wel degelijk met normale budgetten een super baan kan creëren door met de bestaande natuur mee te ontwerpen en je aandacht en geld te focussen waar het echt vruchten afwerpt. Dus bijvoorbeeld niet standaard heel veel grondverzet doen, maar je juist afvragen hoeveel grondverzet nou echt nodig is om de baan natuurlijk in het bestaande landschap te leggen. Of jezelf kritisch afvragen: "Wordt mijn golfbaan echt beter als ik er een beregeningsinstallatie in leg van een miljoen euro?" Daarnaast geldt dat de meeste mensen gewoon prettig willen golfen in de natuur. De essentie van Golf 2.0 is dat je met goed ontwerpen, gezond boerenverstand en slim bouwen een perfecte golfbaan kunt maken zonder de hoofdprijs te betalen." Ad Jacobs geeft meteen een concreet voorbeeld: "Wij hadden hier op de baan een aantal bruggen getekend.

Deze bruggen zouden in een luxe uitvoering vele tienduizenden euro's hebben gekost. Ook omdat ze geschikt moeten zijn voor zwaar verkeer. We hebben dat opgelost door een aantal zo goed als nieuwe draglineschotten te kopen. Ook van hardhout. Na een aantal jaren vergrijzen ze mooi en gaan ze op in het landschap" Frank Pont legt verder uit: "Wat nu met The Dutch gebeurt is Golf 1.0. De geldkraan openzetten en het mooiste van het mooiste bouwen. Tientallen miljoenen euro's besteden om op vaak ongeschikte locaties kost wat kost een baan te realiseren is passé. Dit soort uitwassen van Golf 1.0 heeft de golfwereld bij veel niet golfers een nare smaak over onze sport gegeven. "

Boerderij

De Turfvaart is het initiatief van drie inwoners van het Zundertse kerkdorp, Rijsbergen. Allereerst Ad Jacobs en zijn neef Rene Jacobs en verder nog buurman Johan Goos. Alle drie hadden een boerenbedrijf in het gebied waar de golfbaan nu ligt en ze waren op zoek naar nieuwe manieren om inkomen en meerwaarde uit de voorouderlijke grond te halen. Ad Jacobs: "Ik ben de enige die dagelijks met de baan bezig is, maar Johan Goos heeft het originele idee geleverd. Hij benaderde ons in 2001 om gezamenlijk een golfbaan te bouwen. Nu bijna tien jaar later is het zover." Zoals zoveel golfbanen is de aanleg van de Turfvaart een proces van veel vallen en opstaan. In totaal is er volgens Jacobs vier keer marktonderzoek gedaan. Jacobs: "Er is zo vaak onderzoek gedaan omdat de gemeente onze gegevens wilde vergelijken met de resultaten van een onafhankelijk bureau dat ze wilden selecteren." De gemeente wilde volgens Jacobs graag een golfbaan op

haar grondgebied, maar wilde niet met de eerste de beste initiatiefnemer in zee gaan. Omdat er meer plannen waren binnen de gemeente om een baan te bouwen, moest de gemeente een keuze maken aan welk initiatief zij hun medewerking wilde verlenen. Ad Jacobs: "De gemeente heeft bij die gelegenheid een inspanningsverplichting afgegeven. Dat houdt overigens niet in dat je de garantie krijgt dat de baan gebouwd kan gaan worden. Je moet je gewoon alle stappen van de planvorming doorlopen, om uiteindelijk de definitieve vergunning te krijgen. Dus Mer, milieuscan, Artikel 19. Bestemmingsplan en natuurlijk goedkeuring van het ontwerp."

Golf en natuur

De lastigste noot om te kraken was het vinden van een goede balans tussen natuur en golf. De provincie stelde als eis dat voor iedere hectare golf die er minimaal één hectare nieuwe natuur moest komen. Dat kwam mede omdat de baan in een regionale natuur en landschap eenheid (RNLE) ligt. Brabant kent twaalf van dergelijke regionale eenheden. Deze gebieden liggen verspreid over de provincie. Een enkele RNLE beslaat uit enkele duizenden hectaren. Voor ongeveer tweederde deel bestaat een dergelijk gebied uit bos en natuur met daaromheen vooral landbouwgronden. Een RNLE zou je best kunnen omschrijven als een soort EHS-light. Het gebied waar de golfbaan nu ligt wordt qua natuur gedomineerd door een ernaast gelegen natuurgebied: de Vloeiweide. Ook dit is een voormalig landbouwgebied dat enige jaren geleden is terug gegeven aan de natuur en dat gekenmerkt wordt door moerassen en vennen. Golfarchitect Frank Pont: "Ik heb een groot aantal

Aanleg van de Golfpark de Turfvaert

Gerard van der Werf: Slim bouwen betekent investeren waar dat geld oplevert. Dubbele fairwayberegening is geen must, maar wel greenmix onder de fore-greens en een ruime cirkel om de greens heen. Ook dat kost geld. Maar dat komt wel terug door beter beheer van straatgras etc.

Ad Jacobs: 120 Euro voor een rondje, maar dan mag je drie keer!

Frank Pont, Pont is met name tevreden over zijn bunkers met een out-of-bed look. Niet te strak, maar meer natuurlijk van uiterlijk.

routings getekend om de juiste verhouding van natuur en golf te bereiken. Op het terrein tegen de Vloeiweide aan ligt daarbij de nadruk wat meer op natuur met onder andere plas-dras gebieden, bloemrijke graslanden en houtwallen. Door slim te bouwen en te ontwerpen hebben we daarbij het totale grondtransport kunnen beperken tot 70.000 kubieke meter grond." Het overige grondverzet heeft betrekking op verplaatsing van de toplaag (ca 200.000 m³)

Gerard van der Werf van aannemer Heijmans Sport en Groen: "Ik weet niet of je dat moet vermelden. Dat laatste getal doet vermoeden dat het een totaal vlakke baan is, terwijl er feitelijk geen één plekje op de baan te vinden is wat vlak is." Het grote voordeel dat Jacobs had bij de bouw van de baan, is de overwegend zanderige grondslag van het terrein. Zowel tijdens de bouw als bij het beheer en onderhoud van de baan heeft dat grote financiële voordelen. Wanneer we later met Frank Pont, Gerard van der Werf en Ad Jacobs een rondje over de baan maken is al snel duidelijk hoe groot dat voordeel is. Het heeft die dag stevig geregend, maar op een paar incidentele plekken na is er nergens water blijven staan. Deze plekken moet zichzelf oplossen, omdat het binnen een RNLE niet is toegestaan om extra te draineren. Ad Jacobs is daar overigens niet bang voor. Enerzijds hoort dat bij golfen in de natuur en anderzijds zullen de meeste problemen zich van zelf oplossen door een forse vorstperiode.

Carry

Als ik Van der Werf, Jacobs en Pont aanhoor terwijl zij uitleggen hoe ze tussen de regeltjes door tegen de best mogelijk prijs de best mogelijke golfbaan hebben aangelegd, besef ik dat golfarchitectuur soms ook wel iets weg heeft van boekhouden. Pont illustreert dit het best: "Deze baan is 49,88 procent golf. De rest is natuur. Jacobs: "De provincie komt met regels, maar vaak blijkt dat die regels zich in de praktijk nog uit moeten kristalliseren. Pas in overleg met ambtenaren komt naar

voren wat bedoeld wordt met bepaalde regels en hoe wij deze kunnen interpreteren." Pont: "De overheid wil het liefst robuuste natuur. Dus grote blokken bos, plas-dras of bloemrijke graslanden. Wij moeten daartussen onze golfbaan plannen. Waarbij we relatief weinig grondoppervlak tot onze beschikking hadden. 50 hectares voor 18 holes is niet overdreven veel. Gerard van de Werf: "Wij zijn gekomen tot een par 70 baan met een lengte van 6100 meter" Frank Pont: "Liever een goede par 70 dan een geforceerde 72. De par zegt niets over hoe moeilijk een baan is. Grappig genoeg is de baan makkelijk voor mindere spelers terwijl hij heel lastig is voor de betere spelers. Ik nodig dan ook graag de betere spelers van Nederland uit om te proberen hier het baan record te gaan vestigen; good luck!"

Open calculatie

Gedrieën prijzen de heren de samenwerking tussen de verschillende partijen. Vooral de manier van aannemen van het project is daarbij bijzonder geweest. Op basis van de tekening van Frank Pont wist Heijmans Sport &

Groen grofweg hoeveel grondverzet zou plaatsvinden. Dat is de basis geweest van een open calculatie die naar Jacobs is gestuurd. Daar is vervolgens door Jacobs naar gekeken.

Fact sheet Golfpark De Turfvaert

- Oppervlakte 50 ha
- Grondverzet 115.000 m³ (deels externe leverantie)
- 1000 Meter drainage met ongeveer 50 catch-bassins (drainage in natuurgebied RNLE niet toegestaan)
- Gemiddelde grootte greens 500 m²; voorgreen en apron hebben gelijke toplaag als green.
- Lengte van de baan 5600 meter par
- 70 (backtee heren 6015 meter)
- 18 holes golfbaan met Driving Range en putting-green
- Architect Frank Pont
- Natuurlijk gevormde bunkers